

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

25 Optat apostolus hic, quòd sit sine crimine præsul.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

DISTINCTIO XXIII.

Valiter episcopus sit examinandus, & qualiter ipse simul cum reliquis infra ipsam constitutus sit ordinandus, breviter monstratum est. Nunc autem videndum est de sacerdotibus, & reliquis, qui sine examinatione sunt promovendi. De his ita scribit Paulus ad Timotheum: a [Manus nemini cito imponeris, & nihil sine praedicio facias in alteram partem declinando.]

C. I. De eodem.

Ex decreto Sylvestri Papae in synodo Rom. c. 9. Nullus a acolythorum vel subdiaconorum i rem consecratam a presbytero aliis porrigat (quia aliud minister, aliud assidens) nisi tantum supportet, quod ei sacerdos imponit suo ore benedictum.

¶ Vel subdiaconorum] Verba haec non sunt in synodo Romana sub Sylvestro, sed habentur apud Burchardum, & Ironem, & in Vaticano Gratiani exemplaribus, in quibus est hoc caput. Nam in antiquioribus non est: sed post versiculam, declinando, sequitur continenter, Nullus ordinetur clericus.

C. II. Ance probationem nullus ordinetur clericus.

Item ex concilio Carthagini. c. 22. Nullus e ordinetur clericus nisi d probatus fuerit, vel episcoporum examine, vel populi testimonio.

C. III. Ad ministerium alicuius ecclesiae, clerici eiusdem promoventur.

Item Gelasius Papa Caesariensi episcopo. Presbyteri, Diaconi, & universi Clerici Stomensis civitatis petitorio nobis suggessere portrecto, in ecclesia beati martyris Eleutherii episcopi (qua in supra dicta civitatis parochia i probatur esse constituta) presbyterum, qui constitutus fuerat, defecisse, atque in eius locum Iulianum diaconum ipsius ecclesiae pro celebratae ipsius loci quanto cyus debere ordinari. Et ideo frater carissime, si de eius vita, vel moribus nihil est, quod contra canonem veniat statuta, supra scriptum presbyteri honore decorabis, sciturus, eum visitatoris te nomine, non Cardinalis creabit Pontificis. Pariter etiam & Felicissimum diaconum in eius ecclesiam ministerio, si conversatio ejus pariter, subrogabis, ut locus processionis celeberrimus ad mysteriorum & consecrationem nec sacerdoti indigeat, nec ministro.

¶ Parochia] In omnibus antiquis codicibus tam impressis, quam manuscriptis sic legitur: cuius vocat loco in recens impressis erat positum parochia. sed visum est antiquum lectum esse retinendum: praesertim cum dicta haec etiam graece expressam habeat etymologiam.

C. IX. Metropolitanorum, & episcoporum examine promoveantur Episcopi.

Item ex concilio Laodiceo. c. 12. Episcopi a iudicio metropolitanorum, & eorum episcoporum, qui circum circa sunt, provehantur ad ecclesiasticam dignitatem, i videlicet, qui plurimo tempore probantur tam verbo fidei, quam recte conversationis exemplo.

2 ps. Cum itaque sine examinatione nullus sit ordinandus; quemadmodum, & qui tempore, sacerdotum, & ceterorum infra positorum examinatio, debeat fieri, considerandum est.

a Epistola i. c. 5. Paulo aliter in orig. b Burch. lib. 3. cap. 34. Ivo p. 2. c. 43. c Ansel. l. 7. c. 89. d non probatus vel. orig. e Ansel. l. 7. c. 89. Al. 89. 93. f Synopsi. Ansel. g al. ministeriorum. h Dist. 61. c. episcoporum & 63. e. non licet. Burch. l. 1. c. 9. Ivo p. 5. c. 63. i al. potestatem.

C. V. Quae ordinandi sunt, feria quarta in ascensionem conveniant.

De his in concilio Nannetensi, c. 11. ita legitur. Quando a episcopus ordinationes facere disponit, omnes, qui ad factum ministerium evocare voluit, feria quarta ante ipsam ordinationem evocandi sunt ad civitatem, una cum archipresbyteris, b qui eos representare debent: & tunc episcopus a latere suo eligere debet sacerdotem, & alios prudentes viros gnaros divinarum legis, & exercitatos in ecclesiasticis functionibus; qui ordinandorum vitam, genus, patriam, gratem, institutionem, locum, ubi educati sunt, si sunt bene literati, si instructi in lege Domini, diligenter investigent; ante omnia, si fidem catholicam firmiter teneant, & veris simplicibus asserere queant. Ipsi autem, quibus hoc committitur, cavere debent, ne aut favoris gratia, aut cupiditate illorum a vero devierint, & minus idoneum ad sacros gradus suscipiendos, episcopomanibus applicent. Quod si fecerint, & ille, qui indignè accessit, ab altari removebitur, & illi, qui donum sancti Spiritus vendere conati sunt, coram Deo jam condemnati, ecclesiastica dignitate carebunt. Igitur per tres continuos dies diligenter examinentur: & sic sabato, qui probati fuerint, episcopo represententur.

Alia autem sine clericorum videlicet concilio, & populi testimonio, nullam episcopus ordinare praesumat.

C. VI. Sine clericorum suorum concilio episcopus clericus non ordinetur.

Unde in concilio Carthagini. 4. c. 22. legitur. Episcopus sine concilio e clericorum suorum clericos non ordinet, ita ut civium convitamentum, & testimonium quaeratur.

3 ps. Queritur, quid fieri debeat de his, qui sine examinatione probati sunt.

C. VII. De iis, qui sine examinatione tractantur, & postea peccata sua confitentur.

De his ita legitur in concilio Marini Papae. Si quis e presbyter, aut diaconus sine aliqua examinatione ordinatus, aut certe, cum discerneretur criminosa peccata sua confessi i sunt, aut post ordinationem ab aliis detecti sunt, abiciantur ex clerico. Similiter vero & de universo ordine clericorum serventur: Nam hoc sibi, quod irreprehensibile est, sancta catholica defendit ecclesia.

¶ Confessi sunt] In originali est, confessi non sunt, & post ordinationem, &c. Verum in concilio Niceno, c. 9. hoc caput videtur sumptum, habetur sine negatione, quemadmodum hic & infra dist. 11. c. si quis sine.

DISTINCTIO XXV.

¶ Vel nullus sine examinatione ordinandus sit, breviter demonstratum est. Quod autem ad episcopum, quod ad unquamque inferriorem pertinet, Hilarius Hispalensis episcopus in epistola ad Ludolfum i scribit, ita dicens.

¶ Integra haec epistola habetur in codice bibliotheca monasterii Dominicianorum.

C. I. Quod episcopi, & ceterorum sit officium in ecclesia.

¶ Erlehtis & sanctitatis tuae liceris gavifus sum, quod optatam salutem tuam earum relatu cognovi. De his autem, quae in sequentibus insinuare eloqui potest.

e Burch. l. 2. c. 1. Ivo p. 6. cap. 21. Poly. l. 2. tit. 29. b al. presbyteris. c al. confilio. d assension. e comitacionem. f orig. e Apud Martinum Bracarensem, cap. 24. Ficit ad hoc e. g. Zacharia ad Bonifacium episcopum, & 25. 28. Si qui presbyter. Ansel. l. 2. c. 13. f al. Laudum. g Burch. l. 3. c. 1. Ivo p. 6. c. 20. Pamm. l. 3. c. 41. mo his.

mo studio, gratias ago Deo, quod sollicitudinem officii pastoralis impendis, qualiterque ecclesiastica officia deducantur, perquiris: & licet omnia prudentia tua sint digna; tamen, quia affectu fraterno me consulis, ex parte, qua valeo, expediam & de omnibus ecclesie gradibus, quid ad quemque pertinet, eloquar. ¶ Ad officium manique pertinent claves ecclesie; ut claudat, & aperiat templum Dei, & omnia, quae sunt intus, extraque custodiat: fideles recipiat; excommunicatos, & in fideles expulsi: ¶ Ad exorcismum pertinet exorcismos memoriter retinere, manique super energumenos, & catechumenos in exorcizando imponere. ¶ Ad scolythum pertinet preparatio luminariorum in sacro: ipse cereum portat: ipse suggesta b pro Eucharistia; calices subdiaconis preparat. ¶ Ad Palmistam pertinet officium canendi, dicere benedictiones, laudes, sacrificia, responsoria, & quicquid pertinet ad canendi partem. ¶ Ad lectorem pertinet lectiones pronuntiare, & ea quae propheta vaticinatur, populis predicare. ¶ Ad subdiaconum pertinet calicem, & patenam ad altare Christi deferre, & levitis tradere, eisque ministrare; utroque quoque, & aquam d, manile, & maniterium tenere; episcopoque, & presbytero, & levitis pro lavandis ante altare manibus aquam praebet. ¶ Ad diaconum pertinet assistere sacerdotibus, & ministrare in omnibus, quae aguntur in sacramentis Christi; in baptismo scilicet, in chrismate, & patena, & calice: oblationes quoque inferre, & disponere in altario: componere etiam mensam Domini, atque vestire, crucem ferre, & predicare Evangelium, & Apostolum. Nam sicut lectoribus vetus testamentum, ita diaconis novum predicare preceptum est: ad ipsum quoque pertinet officium precum, & recitatio nominum: ipse praenotat aures haberi ad Deum: ipse hortatur clamare: ipse donat pacem, & ipse annunciat. Ad presbyterium pertinet sacramentum e corporis & sanguinis Domini in altario Dei conficere, orationes dicere, & benedicere dona Dei. ¶ Ad Episcopum pertinet basilicam consecrari, unctio altaris, & consecratio chrismatis. Ipse praedit officia, & ordines ecclesiasticos distribuit: ipse sacras virgines benedicit: & dum praecessit unctioque in singulis, ipse tamen est praordinator in cunctis. ¶ Hi sunt ordines, & ministeria clericorum, quae tamen auctoritate Pontificali in archidiaconi cura, & primicerii, ac thesauri sollicitudine dividuntur. ¶ Archidiaconus enim imperat subdiaconis, & levitis: ad quem ita ministeria pertinent, ordinatio vestimenti altaris levitis, cura incensu, & sacrificii necessaria sollicitudo; qui levitarum Epistolam, & Evangelium legit, aut solemnitatibus & decantet. sollicitudo quoque parochiarum i & ordinatio, & jurgia ad eas pertinent: pro reparandis dioecesanis basilicis ipse suggerit sacerdoti; ipse inquirat parochias: cum iussione Episcopi, & ornamenta, vel res basilicarum parochiarum; & gesta liberatarum i ecclesiasticarum Episcopo idem referat; collectam pecuniam de communione ipse accipit, & Episcopo defert, & clericis proprias partes idem distribuit. ¶ Ab Archidiacono nuntiantur Episcopo excessus diaconorum: ipse denuntiat sacerdoti in sacro jejuniorum dies, atque solemnitatum, & ab ipso publice in ecclesia praedicatur: quando vero Archidiaconus absens est, vicem ejus Diaconus sequens adimplet. ¶ Archipresbyter 4 vero se esse sub Archidiacono quoque praecipit, sicut Episcopi sui, sciat obedire:

& (quod specialiter ad ejus ministerium pertinet) supra omnes presbyteros in ordine positos curam agere, & assidue in ecclesia stare; & quando episcopi sua absentia contigerit, ipse vice ejus Missarum solennia celebrare, & collectas dicere, vel eum ipse injunxerit. ¶ Ad primicerium pertinent acolythi, exorcista, psalmista, atque lectores: signum quoque dandum pro officio clericorum, pro vite honestate, & officii meditandi, & parandis sollicitudine, lectiones, benedictiones, psalmum, laudes, offertorium, & responsoria quis clericorum dicere debeat. Ordo quoque, & modus psallendi e in choro pro solemnitare temporum; ordinatio quoque pro luminaribus deportandis. Si quid etiam necessarium est pro reparacione basilicarum, quae sunt in urbe, ipse denuntiat sacerdoti: epistolas episcopi pro diebus jejuniorum, parochiatis b per officios ipse dirigat: clericos s, quos delinquere cognoscit, ipse delingat; quos vero emendare non valet, eorum excessus ad agnitionem Episcopi deferat: basilicanos e ipse constituat, & matriculam d ipse disponat. Quando autem primicerius absens est: ea, quae praedicta sunt, ipse exquirat, qui ei aut lege e proximus est, aut eruditione, & ¶ Ad thesaurarium pertinet basilicarium, & officii ordinatio f, incensu preparatio, cura chrismatis conficiendi, cura baptisterii ordinandi, preparatio luminariorum in sacro; & in sacrificiis g.

1 ¶ Clamare ¶ In epistola b. Isidori, & apud Ivoem legitur: ipse hortatur orare, ipse clamat, & pacem ipse annuntiat.

2 ¶ Parochiarum ¶ In epistola legitur, parochianorum, quemadmodum & paulo inferius: & vox ista frequens est in antiquis exemplaribus conciliorum Toletanorum.

3 ¶ Praedicatur ¶ Si emendationem est ex manuscriptis. Grat. & originali. Antea legebatur, praedicantur.

4 ¶ Archipresbyter ¶ Hinc usque ad vers. Ad primicerium, non sunt ipsa in epistola Isidori, neque in Pannormia, neque apud Burch. & extra cap. 1. de officio archipresbyteri. citatur ex concilio Toletano.

5 ¶ Clericos ¶ In primo Vaticano est, clericos urbis, & passim verbum, deferat, additur, ceteri enim, qui sunt extra urbem, ad Archidiaconi curam pertinent, quemadmodum & in nonnullis aliis exemplaribus.

6 ¶ Eruditione ¶ In originali est, eruditione his explendit curas.

1. ps. Ex hac epistola liquet, quid cujusque officii sit. Est etiam alia distinctio Episcoporum, presbyterorum, diaconorum, quam fecit Clemens in epistola sua tertia, ita dicit.

C. II. ¶ Quid ab Episcopo, quid a presbytero, quid a diacono audire oportet.

¶ Videre h. episcopi attentius oportet, & ab ipso suscipere doctrinam fidei: monita autem vite a presbyteris inquirere, a diaconis vero ordinem disciplinae.

Sacerdos quoque utrumque honorum orario ambis: diaconus vero singulorum tantum, ut ad ministerium expeditius discurrat.

C. III. ¶ Quare levita unum tantum humerum orario ambis.

Unde in concilio Toletano 4. cap.

¶ Num i orarium oportet levitam gestare in sinistro humero, propter quod orat, id est, praedicat: dexteram autem partem oportet habere liberam, ut expeditius ad ministerium sacerdotale discurrat.

3. ps. Nunc autem per singulos gradus ordine recurrentes, qui ex quibus ordinibus in quem gradum confecti

a al. canendi. b al. vasa suggesta. c laudi, sacrificium. d equonantia. e al. sacrificium. f al. reparationem. g solemnitatem. h Paten. Solemnitatem. i Bare. & lxx. h parochianorum. i orig. i Parochiam. k Parochianorum. l orig. l al. liberationem.

a al. canendi. b al. parochianum. c basilicarios. d al. matriculam. e orig. & manus. e loca. f reparatio. g orig. g preparatio sacrificii. h orig. h Anf. l. 7. c. 76. al. d. i Anf. l. 7. c. 80. al. d.

dere possint, qui post lapsum valent reparari, vel qui non, quotiens culpa a proprio gradu meretur deici, quo accusante, quibus testificandis possint convinci, cuius sententia sunt abfolvendi, vel condemnandi, breviter consideremus. ¶ Ac primum a pontificali gradu incipientes, qualem oporteat eum esse, qui in Episcopatum est ordinandus, diligenter investigemus. Apostoli regulam fecerit, quam in huiusmodi re Timotheo, & Tito scribit, dicens [Oportet a Episcopum irreprehensibilem esse.] id est, non obnoxium reprehensionem. Hoc ad Timotheum. Ad Titum e autem [Oportet Episcopum sine crimine esse] quod (ut Hieronymus scribit ad Oceanum d) idem est. Nominem autem crimini quodlibet peccatum intelligitur: unde in eadem epistola Hieronymus dicit [Res 1 contra naturam penit est, ut sine peccato aliquis sit: sed talis eligatur, cuius comparatione ceteri grex dicantur.] In epistola vero ad Titum, crimen vocatur e criminale peccatum, vel criminalis infamia: unde ibi 2 legitur [Crimen est querela, id est, peccatum accusatione, & damnatione dignum.] Quod autem sine criminatione iuberet esse, qui in Episcopum eligitur, non ante baptismum, sed post baptismum intelligendum est: ut a tempore videlicet baptismi nullus criminum conscientia mentem eius remordeat. 3 ¶ Crimini autem appellatio aliis late patet, complectens omne peccatum, quod ex deliberatione procedit. Unde Beda 4 super epistolam Iacobi k [Peccata, que ex ignorancia, vel infirmitate humana committuntur, dicit: & precipit alterum confiteri, quia facile dimittuntur: quaeque vero sunt ex deliberatione, non nisi per penitentiam.] Hinc etiam Augustinus ait: [Nullum peccatum s est adeo veniale, quod non fiat criminale, dum placet.] ¶ Aliis autem ea demum significat, quae semel commissa ad damnationem sufficiunt. Multa enim ex deliberatione procedunt: quae nisi lapsus iterata, & in conscientiam fuerint deducta, quantum gravem possunt mortem, non tamen aeternaliter perdunt: quia estis quadam ratione criminosa appellentur, tamen mortifera, & capitalia non sunt. Unde Augustinus in homilia g de igne purgatorio, exponit verba Apostoli [Si quis super hoc fundamentum adificaverit ligna, fenum, & stipulam, &c.] [Multi sunt, qui vitionem istam male intelligentes, falsa securitate decipiuntur: dum credunt, quod si supra h fundamentum Christi capitalia crimina adificent, peccata ipsa per ignem transitorum possunt purgari, & ipsi postea ad vitam perpetuam pervenire. Intellectus iste, fratres carissimi, corrigendus est: quia ipsi se seducunt, qui taliter sibi blandiuntur. Ilo enim transitorio igne, de quo dicit Apostolus i. [Ipsi k autem salvis eritis, sic tamen quasi per ignem] non capitalia sed minuta peccata purgantur: de quibus, est non omnia, vel aliqua commemoranda sunt, ne aliquis se inane excusare conetur: & dicat se nescire, quae sint minuta peccata, vel quae crimina capitalia. Et quantum Apostolus capitalia plura commemoraverit, non tamen, ne desperationem facere videamur, breviter dicimus, quae sunt illa: sacrilegium, homicidium, adulterium, fornicatio, falsum testimonium, furtum, rapina, superbia, invidia, avaritia: & si longo tempore teneatur, iracundia, & ebrietas, si assidua sit, in eorum numerum computantur. Quicumque enim aliquid m de istis peccatis in se dominari cognoverit, nisi digno se emendaverit, & si habuerit spatium, longo tempore penitentiam egerit, & largus elemosinas erogaverit: & a peccatis ipsis abstinerit, illo transitorio igne, de quo ait Apostolus, purgari non poterit: sed aeterna illius flamma sique illo remedio cruciabit. Quae autem sint minuta peccata,

a 1. Timoth. 3. b Ex glossa interlineari ad eum locum. c cap. d Epist. 7. & infra ca. c. primum. e & in glossa ordinaria, ad locum epist. ad Timotheum. In gl. interlineari infra diff. 1. c. Apostolus 1. ead. c. 1. f Iacob. ult. g Sermone 41. de sanctis, sive 4. de animab. defunctorum. h 1. Cor. 3. i Ibid. k Hic omittuntur aliquot h. August. verba. l non ista abest ab origen. m aliqua. n erig.

licet omnibus nota sint, tamen quia longum est, ut omnia repleantur, opus est, ut ex eis vel aliqua nominemus. Quoties aliquis in cibo, aut potu plus accipit, quam necesse sit, ad minuta peccata nocere perit: quoties plus loquitur, quam oportet, aut plus tacet, quam expediat: quoties pauperes importanter exasperat: quoties cum sit sanus corpore, alius infirmis prandare voluerit, aut somno deditur tardius ad ecclesiam surgit: quoties, excepto desiderio filiorum, uxorem suam cognoverit: quoties in carcere clausus, aut in vinculis postis tardius requisierit: quoties infirmos tardius visiterit: si discorde ad concordiam revocare neglexerit: si plus aut proximum, aut uxorem, aut filium, aut servum exasperaverit, quam oportet, si amplius fuerit blandus, quam expediat: si cuiquam majorem personam, aut ex voluntate, aut ex necessitate adhiberi voluerit: si pauperibus esurientibus, nimium a deliciis, vel sumptibus convivia sibi preparaverit: si de quibus in die iudicii reus reddenda est, occupaverit: si dum incusat iuramus, & non iuramus: & cum omni facilitate, vel temeritate maledicimus, cum scriptum b sit, Neque maledici regnum Dei possidebunt.]

- 1 ¶ Res contra] Sic feri in epistola ordinaria ad Oceanum: reprehensibilem: & est episcopus quodam verbum B. Hieronymi in epistola ad Oceanum, explanantem locum. Epistola ad Timotheum, & Titum.
- 2 ¶ Unde ibi] Id est, non apud B. Paulum, sed in epistola ordinaria, ad locum B. Pauli, duntaxat autem sententia est ex B. Augustino extracta a. ad c. 8. Iovanni: episc. verba habentur & apud Bedam ad eandem B. Pauli locum, & infra diff. 1. c. Apostolus, primo.
- 3 ¶ Remordeat] Sequatur in vulgari: unde Hieronymus scribit in eadem epistola ad Titum: quae verba sunt indulta, quantum in nullo manus scripto sunt inveniantur autem infra ead. aut cap. primum.
- 4 ¶ Unde Beda] In commentariis istius ad c. 3. epistola Iacobi, ad illa verba: confitemini alterum, sic legitur: In hac autem sententia, illa debet esse discretio, ut quotidiana levitiaque peccata alterum coequalibus confiteantur, eorumque quotidiana credamus oratione salvari: poro gravioris legis immunditiam, iuxta legem sacerdotum pandamus, atque ad eius arbitrium, qualem, & quantum tempore iusserit, purificare curemus.
- 5 ¶ Nullum peccatum] In glossa ordinaria in cap. 11. 1. Corinth. ad ea verba: reus erit corporis & sanguinis Domini, citatur haec sententia ex B. August. homilia 24. in Iovannem, in hac verba. Nullum peccatum veniale est, dum placet, quantumcumque parvum: licet mortale, si verè displicet, nullum iudicatur.

C. LV. ¶ Quae sint venialia peccata, quae post hanc vitam purgantur.

Item Gregorius Dialog. lib. 4. c. 39. Valis hinc quisque egreditur, talis in iudicio presentatur: sed tamen de quibusdam levibus culpis esse ante iudicium purgatorius ignis credendus est, pro eo, quod veritas dicit. e [Quis si quis in Spiritum sanctum blasphemiam dixerit, neque in hoc seculo remittetur ei, neque in futuro.] In qua sententia datur intelligi, quasdam culpas in hoc seculo, quasdam vero in futuro posse laxari. Quod enim de uno negatur, consequens intellectus patet, quia de quibusdam conceditur. Sed tamen, ut praedixi, hoc de parvis, minimisque peccatis fieri posse credendum est, sicut est assiduus otiosus sermo, immoderatus risus, vel peccatum curae familiaris, quae vix sine culpa vel ab ipsis agitur, qui culpam qualiter decernere debeant, sciunt, aut in non gravibus rebus error

a Cibum non deditis, aut nimisq. erig. b 1. Cor. 6. c Matth. 12. d ignorantia

ignominia, que cuncta etiam post mortem gravant, si addita in hac vita positum fuerint relaxata.

C. V. De eodem. P. A. L. E. A.

[An Augustinus in libro de vera & falsa penitentia, c. 18.]

Qui in aliud seculum distulit fructum conversionis, utriusque ignis purgationis. Hic autem ignis, est aeternus non sit, miro tamen modo gravis est. Excelsit enim omnem penam, quam unquam aliquis passus est in hac vita, vel pati i potest.

¶ Vel pati potest? Hac verba non sunt in originali, neque in pan. dist. 7. c. ult. §. si ubi hoc idem recitatur. Alias autem causam delicta significat, quorum est perpetua infamia.

C. VI. De die baptismi sine crimine debet inveniri, qui in Episcopum est ordinandus.

Unde Hieronymus dicitur scribit in eadem epistola ad Titum, cap. 1.

Primum itaque sine crimine jubetur esse Episcopus, quod paulo alio verbo ad Timotheum, irreprehensibilem nominatum, non quod eo tantum tempore, quo ordinandus est, sine ullo fit crimine, & prateritas maculas nova conversatione diluerit: sed quod eo tempore, quo in Christum renatus est, nulla peccati conscientia remordeat. Quomodo enim potest praeferre ecclesiae auferre malum de medio ejus, qui in delicto simili corruerit? aut qui libertate corripit peccantem potest, cum tamen ipse ipse respondeat, eadem admisisse, quae corripit.

¶ Et, qui ordinandus est in Episcopum, non solum tempore sua ordinationis, sed etiam unum tempore post baptismum a crimine immunitus debet.

DISTINCTIO XXVI.

¶ Sequitur in utraque epistola [unius & uxoris uxorem] post baptismum videlicet, non ante baptismum.

C. I. ¶ Post baptismum debet esse monogamus, qui in Episcopum est ordinandus.

Unde Hieronymus i scribit ad Oceanum, epist. 83.

¶ Nisi uxoris vicium, id est, monogamum post baptismum. Si enim & ante conjugem habuit, quae obiectio non est impunita, cui profusus novo homini f nec stupra, nec alia, quae ante fuerunt, jam obsunt.

¶ Hieronymus sententia quidem huius, & sequentis capituli sunt Petrus, qui citatur, id est, Hieronymi, & Augustini: veris tamen videtur sumpta ex collectaneis Bedae, & ex glossa ordinaria, huius quidem capituli in primam ad Timoth. c. 3. sequentia verba possidem ad Titum, cap. 2.

C. II. ¶ Qui ante baptismum habuerit uxorem, & post baptismum aliam, ordinandus non est.

Augustinus vero contra restat, scribens g in epistola ad Titum.

¶ Cuius b intelligit, qui nec eum, qui catechumenus, vel paganus habuit alteram, ordinandum censuerunt: quia de sacramento agitur, non de peccato. Nam in baptismo peccata omnia dimittuntur: & qui dicit [Si i baptisimo virgo, non peccat] satis declaravit nuptias non esse peccatum. Propter sanctitatem autem sacramenti, sicut femina, si catechumena vitata est, non potest post baptismum inter Dei virgines conse-

a In glossa de pan. dist. 7. cap. ult. §. fin. b In commentariis ad cap. c. in 3. orig. d. i. Cor. 5. c. i. Timoth. 3. & Tit. Bedae, & Glossa. Tim. 3. ad hac verba. f. Gl. ubi habet. g. In glossa ordinaria in cap. 1. epistola ad Titum: sumpta tamen sententia est Augustini in lib. de bono conjugali, cap. 18. h. 25. q. 3. c. i. Cor. 7. cap. 39. Pan. l. 6. v. 66. Anselm. 1. q. c. 59. Polyb. l. 2. tit. 31. i. i. Cor. 7.

crari: ita non absurde vitium est bigamum non peccatum, sed normam sacramenti amisisse, non ad vite meritum, sed ad ordinationis ecclesiasticae signaculum necessarium. Et sicut plures antiquorum patrum uxores, significaverunt futuris ex omnibus gentibus ecclesias, uni vero subditas, id est, Christo: ita noiter antistes, id est, Episcopus unius uxoris vir significat ex omnibus gentibus unitatem uni viro Christo subditam.

¶ Itaque sicut duobus dominis servire a se ab uno Deo apostatare, & in alterius superstitionem ire, non licet.

¶ De peccato ¶ Sequitur, propter sanctitatem sacramenti, sicut si femina, &c. Restitutus est totus hic locus ex glossa ordinaria. Nam apud B. Augustinum, & reliquos colatores capiofor etiam est.

C. III. ¶ Bigamus i probatur, qui ante baptismum habuerit uxorem, & post baptismum alteram.

¶ Item Innocentius Ruffi, & Eusebio, & ceteri Episcopi Macedon. epist. 12. c. 2.

¶ Et inde b ponitur, non dici oportere bigamum eum, qui catechumenus habuerit, atque amiserit uxorem, si post baptismum fuerit aliam sortitus, eamque primam videri, quae novo homini copulata sit; quia illud conjugium per e baptismi sacramentum cum ceteris criminibus fit ablutum. ¶ Quod cum de una utriusque dicitur, certe, si tres habuerit in vetere positus homine uxores, a erit ei, quae post baptismum quarta est; sic interpretantibus prima, & virginis aequae nomen accipiet, quae quarto ducta est loco. Quis (oro) istud non videat contra Apostoli esse preceptum. Quis (oro) istud non videat contra Apostoli esse preceptum, qui ait, unius uxoris virum oportere e fieri sacerdotem, sed obicitur, quod in baptismo totum, quicquid in veteri homine gestum est, sit solum. Dicitur mihi (cum pace vestra loquor) crimina tantum dimittuntur in baptismo, an & illa, quae secundum Domini f precepta, ac Dei instituta complentur? Uxorera ducere crimem est, an non est crimen? Si crimen est, ergo (praefata venia dixerim) erit auctor in culpa: qui, ut crimina committerentur, in g paradiso precepit: 3 cum ipse eos benedixit. Si vero non est crimen, quia quod Deus instituit, h nefas fit crimen appellari, & Salomon i addidit, [Etenim a Deo preparatur viro uxor,] quomodo creditur inter crimina esse dimissum, quod auctore Deo legitur consummatum? Quid de talium filii percensetur? Numquid non erunt admittendi in hereditatis consortio, & quia ex ea suscepti sunt quae ante baptismum fuit uxor, erunt; appellandi vel naturales, vel spurii: quia non est legitimum matrimonium, nisi illud (ut vobis videtur) quod post baptismum affluitur? Ipse Dominus, cum interrogaretur a Iudaeis si liceret dimittere uxorem, atque exponeret fieri non debere, addidit i [Quod ergo Deus iunxit, homo non separet.] At ne de his locutus esse crederet, qui 4 post baptismum sortuntur; meminere hoc & a Iudaeis interrogatum, & Iudaeis esse responsum. ¶ Quero, & sollicitus quero, si una eademque sit uxor ejus, qui ante catechumenus, postea fit fidelis, filiosque ex ea, cum esse catechumenus, postea fit fidelis, filiosque ex ea, cum esse defuncto patre, circumspecta hereditatis consortium, quibus filiorum nomen regeneratio spiritus creditur abstinuisse? Quod cum ita sentire, atque iudicare absurdum est, quae (malum) ratio est, hoc defendi, & vacua magis opinione factari, quam aliqua auctoritate roborari i cum

a Matth. 6. b Barc. l. 4. c. 38. l. 1. cap. 102. & pag. d. 308. Polyb. l. 6. tit. 4. c. post. orig. d. ab ablatum, e. i. Tim. 4. ad Tit. cap. 1. f. legu. orig. g. Gen. 1. h. iunxit. orig. i. Prov. 19. 28. quasi. i. Nonquid. k. et. consortio. l. Matth. 19.